

Voortoets Natuurbeschermingswet Gemeentelijke Structuurvisie Strijen

Gemeente Strijen

Eindrapport

Voortoets Natuurbeschermingswet Gemeentelijke Structuurvisie Strijen

Gemeente Strijen

Concept rapport

Rapportnummer:	213x00305.063259_1
Datum:	7 december 2011
Contactpersoon opdrachtgever:	Dhr. J. de Pee
Projectteam BRO:	Mw. P. Maas, Dhr. R. van Dijk, Mw. S. de Geus-Peters
Trefwoorden:	Natuurbeschermingswet, Structuurvisie
Bron foto kaft:	Hollandse Hoogte 3
Beknopte inhoud:	In voorliggend rapport is een beoordeling gemaakt of de Gemeentelijke Structuurvisie Strijen voorziet in ontwikkelingen die negatieve effecten op wettelijk beschermde natuurgebieden kunnen hebben. Voor een aantal ontwikkelingen uit de structuurvisie kunnen negatieve effecten op wettelijk beschermde natuurgebieden met de beschikbare informatie niet op voorhand worden uitgesloten. Wel kunnen <i>significant</i> negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten. Een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet nodig.

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401

Inhoudsopgave

pagina

1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel en reikwijdte van de voortoets	3
1.3 Begrenzing van de gemeente Strijen	4
1.4 Opbouw van het rapport	5
2. CONCLUSIE	7
3. WERKWIJZE	9
4. STRUCTUURVISIE	11
4.1 Plansystematiek en zonering	11
4.2 Woningbouw	13
4.3 Bedrijventerreinen	14
4.4 Maatschappelijk	15
4.5 Agrarisch	15
4.6 Recreatie	16
4.7 Infrastructuur en verkeer	16
5. EFFECTEN	17
5.1 Bestaand gebruik	18
5.2 Woningbouw	19
5.3 Bedrijventerreinen	21
5.4 Maatschappelijk	22
5.5 Agrarisch	22
5.6 Recreatie	23
5.7 Cumulatie	24
6. EFFECTEN OP OVERIGE GEVOELIGE GEBIEDEN	27
6.1 Ecologische hoofdstructuur	27
6.2 Beoordeling effecten	27
6.3 Ontwikkeling waarden	27

BIJLAGEN

Bijlage 1: Achtergrond Natuurbeschermingswet

Bijlage 2: Begrenzing Natura 2000-gebieden

Bijlage 3: Natura 2000-gebied

3.1 Ligging en begrenzing

3.1.1 Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen

3.1.2 Natura 2000-gebied Hollands Diep

3.1.3 Natura 2000-gebied Oude Maas

3.1.4 Natura 2000-gebied Biesbosch

3.1.5 Natura 2000-gebied Haringvliet

3.2 Algemene instandhoudingsdoelen

3.3 Specifieke instandhoudingsdoelen

3.3.1 Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen

3.3.2 Natura 2000-gebied Hollands Diep

3.3.3 Natura 2000-gebied Oude Maas

3.3.4 Natura 2000-gebied Biesbosch

3.3.5 Natura 2000-gebied Haringvliet

3.4 Effectenindicator

3.4.1 Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen

3.4.2 Natura 2000-gebied Hollands Diep

3.4.3 Natura 2000-gebied Oude Maas

3.4.4 Natura 2000-gebied Biesbosch

3.4.5 Natura 2000-gebied Haringvliet

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Gemeente Strijen werkt momenteel aan een nieuwe structuurvisie voor het gehele gemeentelijke grondgebied. Deze integrale structuurvisie geeft een beeld van de ruimtelijke ontwikkelingen in Strijen voor de komende 10 tot 15 jaar. In en grenzend aan het plangebied liggen de wettelijk beschermde Natura 2000-gebieden "Oudeland van Strijen" en "Hollands Diep". In de directe omgeving rondom de gemeente Strijen zijn daarnaast nog de beschermde gebieden "Oude Maas", "Biesbosch" en "Haringvliet" aanwezig. Vanuit de Natuurbeschermingswet is het nodig om te toetsen of de structuurvisie voorziet in ontwikkelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben.

In dit kader is inzicht gewenst in de (mogelijke) consequenties van de mogelijkheden die de structuurvisie voor het buitengebied biedt voor instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende Natura 2000-gebieden. Daarbij dient vastgesteld te worden of mogelijk sprake is van (significant) negatieve gevolgen op de betreffende beschermde natuurgebieden. De voorliggende voortoets Natuurbeschermingswet is uitgevoerd om dit inzicht te bieden.

1.2 Doel en reikwijdte van de voortoets

Het doel van deze voortoets is het geven van inzicht in de kans op mogelijke (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende Natura 2000-gebieden door de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden die geboden worden in de structuurvisie.

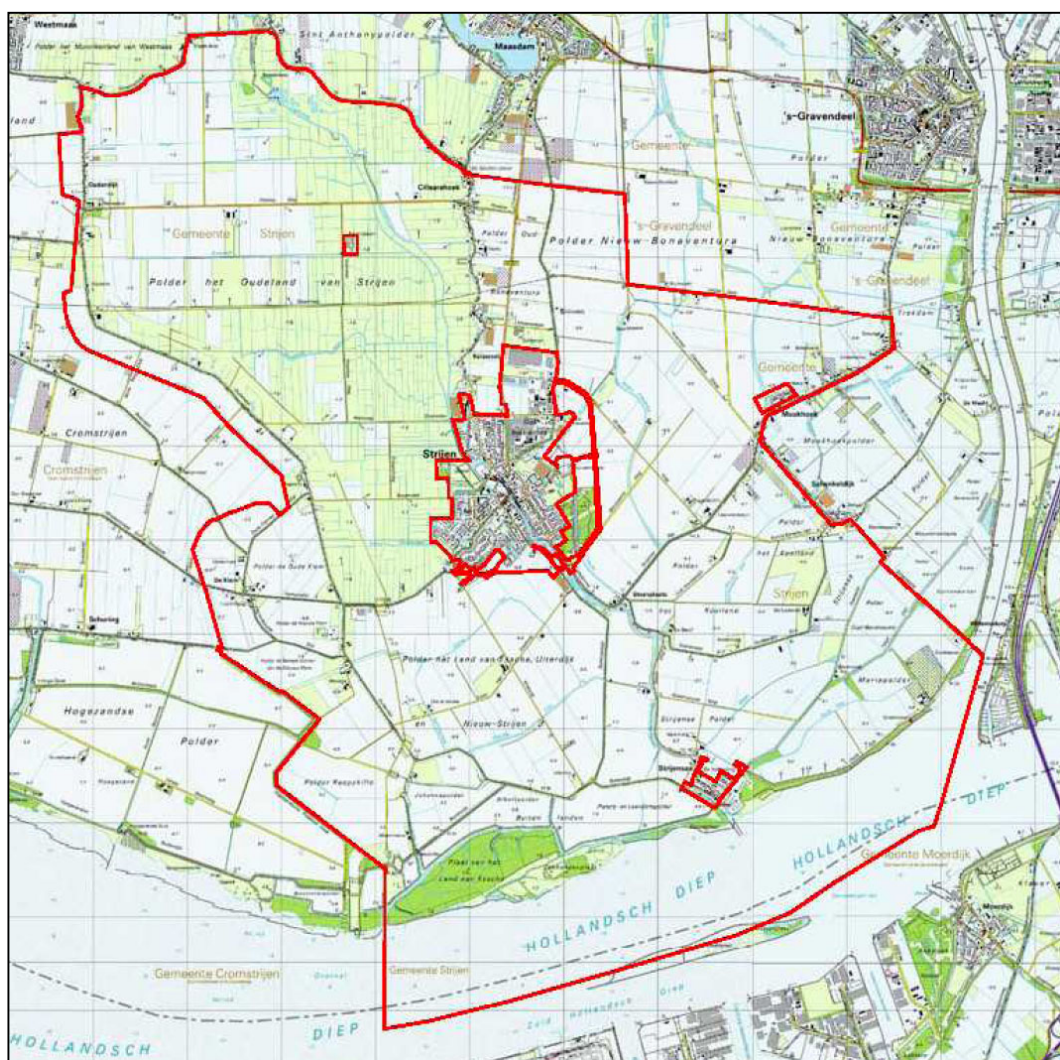
Een voortoets kan drie mogelijke uitkomsten opleveren, namelijk:

1. Zeker geen negatief effect: dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig is.
2. Mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect: dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is volstaat daarvoor een verslechterings- en verstoringstoets.
3. Kans op een significant negatief effect: dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat een kans op een significant negatief effect bestaat een Passende Beoordeling inclusief een PlanMER vereist. Hierbij wordt in meer detail de kans op significante effecten beoordeeld.

In de voortoets worden effecten die kunnen optreden door de ontwikkelingen, uitgezet tegen de gevoeligheden van de soorten en habitattypen die voor de betreffende Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Hierbij wordt rechtstreeks getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen die zijn opgesteld voor het betreffende gebied. De voortoets zal ter beoordeling voor worden gelegd aan het bevoegd gezag, in dit geval Provincie Zuid-Holland.

1.3 Begrenzing van de gemeente Strijen

Het plangebied bestaat uit het buitengebied van de gemeente Strijen exclusief de kernen van Strijen, Strijensas en Mookhoek en de kartbaan aan de Voorweg. In Figuur 1 is de begrenzing van het buitengebied van de gemeente Strijen afgebeeld.

Figuur 1: gemeentelijke grenzen van Strijen (rood omlijnd).

1.4 Opbouw van het rapport

In Hoofdstuk 2 worden de belangrijkste conclusies van de voortoets gegeven in de vorm van een advies. In Hoofdstuk 3 is de gevolgde werkwijze voor de voortoets beschreven.

In Hoofdstuk 4 zijn de natuurwaarden waarvoor de betreffende Natura 2000-gebieden zijn aangewezen in beeld gebracht. Vervolgens zijn in Hoofdstuk 5 de ontwikkelingen binnen het plan die getoetst dienen te worden aan de Natuurbeschermingswet in beeld gebracht.

Tot slot is in Hoofdstuk 6 een beoordeling gemaakt waarbij eerst is nagegaan of ontwikkelingen verstorende factoren kunnen veroorzaken en vervolgens of deze factoren kunnen leiden tot al dan niet significante, negatieve effecten. In Bijlage 1 is de achtergrond van de Natuurbeschermingswet kort gegeven.

2. CONCLUSIE

Voor een aantal ontwikkelingen uit de structuurvisie kunnen negatieve effecten op wettelijk beschermde natuurgebieden met de beschikbare informatie niet op voorhand worden uitgesloten. Wel kunnen *significant* negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten. Een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet nodig.

De potentiële ontwikkellocatie op de Waleweg ligt wel direct aan het Natura 2000-gebied. Op deze locatie is momenteel een kassencomplex aanwezig. In de gebruiksfase zal door het verdwijnen van de kassen de netto uitstraling van verlichting ten opzichte van de huidige situatie eerder afnemen dan toenemen. Of licht- en geluidsverstoring in de aanlegfase effect heeft op de vogelsoorten die op de graslanden foerageren, is afhankelijk van de planning, de wijze waarop bouwverkeer wordt geleid, verlichting van het bouwterrein etc. Aangezien het gaat om tijdelijke verstoring op een zeer kleinschalige planlocatie (vier woningen) is op voorhand uit te sluiten dat door de ontwikkeling de instandhoudingsdoelen van de betreffende vogelsoorten in gevaar komen. Significante effecten op de natuurwaarden zijn daarmee uit te sluiten. Ten behoeve van de bestemmingsplanprocedure is reeds een natuurtoets uitgevoerd voor deze locatie. Hieruit bleek dat negatieve effecten op het Natura 2000-gebied in zijn geheel kunnen worden uitgesloten.

Recreatieve ontwikkelingen binnen Natura 2000-gebieden, hoe kleinschalig ook, kunnen leiden tot oppervlakteverlies van de te beschermen natuurwaarden. Ontwikkelingen zoals een theehuis, infopunt, fietsenverhuur binnen Natura 2000-gebieden zijn daarom zonder meer vergunningplichtig. Dergelijke ontwikkelingen zullen uitsluitend aan de rand van het gebied bij Strijensas (aan de Buitendijk of aan het parkeerterrein) kunnen worden overwogen. Voor recreatieve (neven)ontwikkelingen in en direct grenzend aan het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen geldt dat de volgende ontwikkelingen strijdig met of vergunningplichtig in het kader van de Natuurbeschermingswet zijn:

- uitbreiding van bestaande bouwvlakken;
- ontwikkeling van nevenactiviteiten die een wezenlijke verkeersaantrekkende werking hebben;
- ontwikkeling van nevenactiviteiten die een wezenlijke geluids- of lichtproductie veroorzaken;
- ontwikkeling van recreatieve structuren zoals wandel- en fietspaden (zie volgende paragraaf).

Dergelijke ontwikkelingen zullen per initiatief getoetst worden.

Recreatieve ontwikkelingen binnen Natura 2000-gebieden kunnen daarnaast leiden tot verstoring van de aangewezen natuurwaarden. De Oeverlanden, onderdeel van Natura 2000-gebied 'Hollands Diep' vormen een interessant wandel- en kanogebied. Recreatieve structuren voor deze extensieve vormen van recreatie zijn met de ontwikkeling van de Oeverlanden ontwikkeld, maar sluiten niet optimaal aan waardoor routes worden onderbroken. Een herstructurering van deze structuren hoeft geen negatieve effecten te hebben, mits er een goede zonering van de recreatie in ruimte en tijd plaatsvindt. Dit houdt in dat kwetsbare gebieden (rustgebieden, broedgebieden) en kwetsbare periodes (broedperiode, ruiperiode) worden ontzien bij het aanpassen van de recreatieve structuur.

De ontwikkeling van verblijfsrecreatie in de Mariapolder kan leiden tot een toename van het aantal recreanten in het Natura 2000-gebied Hollands Diep (en eventueel in verder weg gelegen natuurgebieden). Of er sprake is van effecten optreden, is afhankelijk van de mate waarin deze recreanten gebruik zullen gaan maken van de watersportvoorzieningen. Dit is momenteel niet te voorspellen, aangezien het type verblijfsrecreatie nog niet bekend is. Aangezien in de structuurvisie niet wordt voorzien in een uitbreiding van de jachthaven of andere waterrecreatieve voorzieningen, zal de ontwikkeling van verblijfsrecreatie alleen kunnen leiden tot een intensiever gebruik van de bestaande waterrecreatie. Daarmee zijn significante effecten redelijkerwijs uit te sluiten.

Voor overige 'gevoelige' gebieden (in dit geval ecologische verbindingzones die tot de Ecologische Hoofdstructuur behoren) zijn geen negatieve effecten voorzien. Wel is het mogelijk om in de structuurvisie in te zetten op een verdere ontwikkeling van deze ecologische verbindingzones.

categorie	ontwikkeling	mogelijke effecten
Wonen	Woningbouw Waleweg	Geen effecten voorzien
	Overige woningbouwlocaties	Geen effecten voorzien
Bedrijventerrein	Ontwikkeling bedrijventerrein	Geen effecten voorzien
Maatschappelijk	Ontwikkeling MFA	Geen effecten voorzien
Landbouw	Geen ontwikkelingen voorzien, Verbredingen per geval beoordelen	Geen effecten voorzien
Recreatie	Ontwikkeling recreatieve voorzieningen (theehuis, infopunt etc.) binnen grenzen Natura 2000-gebied	Oppervlakteverlies of lokale verstoring
	Herstructurering kano- en wandelstructuur in Oeverlanden (Hollands Diep)	Geen effecten voorzien, mits een goede zonering in acht wordt genomen
	Ontwikkeling verblijfsrecreatie Mariapolder	Toename van verstoring door een toename van waterrecreatie is niet op voorhand uit te sluiten.

3. WERKWIJZE

De voortoets is uitgevoerd door middel van een bureauonderzoek. Hierbij is gebruik gemaakt van de documenten die Provincie Zuid-Holland en het Ministerie van EL&I (voorheen LNV) hebben opgesteld voor de uitwerking van de instandhoudingsdoelstellingen en het beheerplan.

De toetsing is uitgevoerd voor vijf Natura 2000-gebieden. In de gemeente Strijen is het wettelijke beschermde Natura 2000-gebied "Oudeland van Strijen" aanwezig. Tevens grenst de gemeente Strijen aan het Natura 2000-gebied "Hollands Diep". In de omgeving van de gemeente zijn daarnaast nog drie andere wettelijk beschermde Natura 2000-gebieden aanwezig, namelijk ten noorden het Natura 2000-gebied "Oude Maas" (>3km), ten zuidoosten het Natura 2000-gebied "Biesbosch" (<1km) en ten zuidwesten het Natura 2000-gebied Haringvliet (>4km).

De voortoets bestaat uit drie stappen:

1. In beeld brengen van de natuurwaarden waarvoor de betreffende Natura 2000-gebieden zijn aangewezen (Bijlage 3);
2. In beeld brengen van de ontwikkelingen binnen het plan die getoetst dienen te worden aan de Natuurbeschermingswet (Hoofdstuk 5);
3. Deskundigenbeoordeling waarbij eerst getoetst wordt of ontwikkelingen verstorende factoren kunnen veroorzaken en vervolgens of deze factoren kunnen leiden tot al dan niet significante, negatieve effecten (Hoofdstuk 6).

Bij de beoordeling van de voorgenomen ontwikkelingen wordt de zogenaamde "stoplicht-methode" gehanteerd. Ontwikkelingen zijn aan de hand van de deskundigenbeoordeling aangemerkt met de volgende kleuren:

- Groen: effecten zijn met voldoende zekerheid uit te sluiten;
Geel: negatieve effecten zijn niet uit te sluiten, maar mogelijke effecten zijn zeker niet significant;
Rood: op basis van de beschikbare informatie zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten.

Op basis van de uitkomst van de voortoets wordt advies gegeven over de consequenties voor het bestemmingsplan van het buitengebied van de gemeente Strijen en eventueel te nemen vervolgstappen. Bij plannen waarbij kans is op significant negatieve effecten geldt dat een 'Passende beoordeling' vereist is, die gekoppeld is aan een Plan-MER. Deze beoordeling is gemaakt op een schaalniveau dat past bij het abstractieniveau van het te toetsen plan.

4. STRUCTUURVISIE

4.1 Plansystematiek en zonering

De structuurvisie voor de gemeente Strijen betreft een formele structuurvisie conform de Wet ruimtelijke ordening, artikel 2.1. Deze structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkelingen op het grondgebied van de gemeente, alsmede de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid. De structuurvisie gaat tevens in op de wijze waarop de gemeenteraad zich voorstelt die voorgenomen ontwikkeling te doen verwezenlijken.

In deze structuurvisie ligt de nadruk op de gemeentelijke visie op de functionele ontwikkelingen van de diverse ruimtelijk relevante onderwerpen. Hierbij is uitgegaan van vier mogelijke rollen voor de gemeente:

- 1) Waar ziet de gemeente verantwoordelijkheden, of waar liggen die wettelijk gezien; ('moeten')
- 2) Wat zijn de gemeentelijke ambities; ('willen')
- 3) Waar ziet ze kansen; ('kunnen')
- 4) Welke ontwikkelingen wil ze zeker voorkomen ('voorkomen').

De structuurvisie is beoogd als een sturings- en stimuleringsinstrument voor de dagelijkse gang van zaken. Rondom projecten en ontwikkelingen die mogelijk (ooit) verder in de toekomst plaats zullen vinden, worden geen standpunten ingenomen. Hiervoor zullen wanneer dat aan de orde is, aparte trajecten doorlopen worden waarbij belanghebbenden betrokken zullen worden.

Ook in de toetsing kan het nodig zijn om onderscheid te maken tussen ontwikkelingen waarvan de gemeente zelf initiatiefnemer is en ontwikkelingen die door de gemeente planologisch mogelijk gemaakt kunnen worden. Voor de laatste categorie kan het zijn dat voor toetsing van een project aanvullende informatie nodig is, die in een afzonderlijke procedure wordt onderzocht.

Ontwikkelingen

In de volgende tabel zijn de ontwikkelingen weergegeven en in de volgende paragrafen worden de verschillende ontwikkelingen per categorie toegelicht.

Categorie	Project	Omvang	Locatie
Landelijk gebied	Verbreiding agrarische sector	Kleinschalige activiteiten als kamperen bij de boer, bed and breakfast etc.	Buitengebied
Maatschappelijke	Multifunctionele	1 kleinschalige multifunctio-	Kern Strijen

voorzieningen	accommodatie	nele accommodatie	
Woningbouw	Verspreide woningbouw	Circa 300 woningen	Voornamelijk in de kern Strijen
	Woningbouw oost-rand Strijen (binnen rode contour)	Tot 2030: circa 100 woningen In de periode tot ver na 2030: circa 300 woningen	Oostrand Strijen ten westen van (dus binnen) de randweg
Bedrijventerrein	Inbreiding / herstructurering bedrijventerrein	Onbekend	Oud Bonaventura in de kern Strijen
	Uitbreiding bedrijventerrein	Ca 4 hectare	In de oksel van de randweg Strijen aansluitend op Oud Bonaventura
Recreatie	Routenetwerken lanzaam verkeer opwaarderen	Onbekend	Buitengebied
	Recreatie zuidrand Hoeksche waard	Beter benutten bestaande structuren in het buitengebied en specifiek ook in het natuur / recreatiegebied Oeverlanden (routes voor kano, fiets, wandel en paard)	Buitengebied
		Oprichten infopunt, fietsverhuur, theehuisje en mogelijk educatieve voorzieningen & verfraaien bestaand strandje	Oeverlanden
		Versterken en kwaliteitsverhoging horeca	Kern Strijensas
		Kleinschalige verblijfsrecreatie (circa 50 tot max. 100 verblijfseenheden)	Mariapolder
		Fiets- en wandelroutes over de dijk	Langs de Mariapolder
		Zo mogelijk realisatie speelnatuur	Mariapolder
		Locatie waterscouting	Mariapolder
		Verhogen intensiteit pontje	Vaarverbinding Strijen-Strijensas en Strijensas-Moerdijk

4.2 Woningbouw

Ontwikkeling van woningbouw is voorzien op verspreide locaties in de kern Strijen en aan de oostrand van Strijen (tussen de kern en de nieuw aan te leggen randweg). In de kern gaat het om circa 300 woningen, aan de oostrand om 100 woningen binnen de planperiode van de structuurvisie.

Kwalitatief liggen er accenten bij woonmilieus voor starters, ouderen, kleine huishoudens in het algemeen, gezinnen en bij huishoudens die op zoek zijn naar ruim, dorps wonen. Inbreidingslocaties zijn opgenomen op het woningbouwprogramma. Verdere inbreiding (anders dan herontwikkeling van bestaande locaties) is niet wenselijk omdat hierdoor het karakter aangetast wordt en er te weinig mogelijkheden zijn voor groenbeleving, spelen en ook parkeren in de bebouwde omgeving. Dit geldt zowel voor de kernen Strijen, Strijensas en Mookhoek.

Het gehele gebied binnen de zuidoostelijke randweg is in de regionale structuurvisie aangewezen als 'icoonproject dorps wonen' en heeft de titel gekregen 'vensters op het landschap'. Hiermee ligt de uitdaging om voor dit gebied tot een optimale ontwikkeling te komen waarmee tegemoet gekomen wordt aan de woningbehoefte, maar ook (geleidelijk) aan de vraag van 'mensen van buiten' naar dorpswonen op een zodanige wijze dat gebruik gemaakt wordt van / respect getoond wordt voor de landschappelijke kwaliteiten. Het gebied binnen de randweg is zo omvangrijk, dat hier de komende jaren (tot ver na de planperiode van de lokale structuurvisie) passende woningbouw in een aantrekkelijke groene omgeving ontwikkeld kan worden. Juist vanwege de omvang van het gebied is ervoor gekozen om voorlopig *niet* het deel in de planvorming mee te nemen waar bos aangelegd is. Het gebied is daarom beperkt tot het noordelijke deel. Het bosgebied is van hoge waarde voor de woon- en leefkwaliteit van de huidige en toekomstige inwoners.

Ontwikkeling van het gebied heeft geen hoge prioriteit, deze ligt bij de locaties die reeds op het woningbouwprogramma staan, deels worden daarmee namelijk knelpunten in de ruimtelijke kwaliteit in de kern opgelost. Wel prioriteit heeft het gebied dat de aanhaking vormt met het centrum (Stockholmplein, complex Saturnuslaan / Apollostraat). Om iedere ontwikkeling, vanuit een visie op het geheel te kunnen ontwikkelen, omvat deze lokale structuurvisie een visie op hoofdlijnen voor de gehele Oostrand, inclusief aanhaking aan het centrumgebied. Om een gevoel te krijgen voor haalbaarheid en voor het potentiële programma, is een indicatieve stedenbouwkundige schets opgesteld. Deze laat zien dat in het gehele gebied ruimte is voor circa 400 woningen, voor de lange termijn dus! Deze schets moet gezien worden als inspiratiekader en basis voor verdere planvorming voor de deelgebieden.

Belangrijke uitgangspunten zijn onder andere:

- inbreidingslocaties in de kernen hebben prioriteit vanuit het oogpunt van ruimtelijke kwaliteit en optimaal ruimtegebruik. Ontwikkeling van de Oost-rand is pas op en over een lange termijn aan de orde;
- inpassing van de wateropgave (zie onderdeel 6.1), onder andere door het doortrekken en verbreden van de kreek;
- de ontwikkeling moet flexibel en gefaseerd plaats kunnen vinden, afgestemd op de actuele woonbehoefte;
- de dichtheden zoals regionaal afgesproken: 15 won/ha voor uitbreiding en 25 wo/ha in bestaand stedelijk gebied;
- de uitstraling en beeldkwaliteit van de entree van de kern en het centrumgebied behoeft extra aandacht;
- de sportvelden aan de Sportlaan worden niet uitgeplaatst naar een andere locatie (er is voldoende ruimte voor wonen en sportvelden dienen ook binnen de rode contour te liggen);
- er moet een diversiteit aan woonmilieus mogelijk zijn in een ruimte, groene setting: het landschap moet tot in het centrum voelbaar blijven, onder andere door groene lobben, maar ook door de stedenbouwkundige opzet.

4.3 Bedrijventerreinen

Uitbreiding van bedrijventerrein is voorzien in de oksel van de randweg aansluitend op het bestaande bedrijventerrein Oud Bonaventura. Het gaat om een gebied van circa 4 hectare. Hier dient kleinschalige, gemengde lokale bedrijvigheid geacommodeerd te worden. Afgesproken is dat aangesloten dient te worden bij de maat en schaal van de verschillende kernen en het landschap. Om de ruimtelijke kwaliteit te waarborgen, is in regionaal verband besloten tot concentratie van grotere regionale bedrijven op een nieuw te ontwikkelen regionaal bedrijventerrein in de noordrand van de Hoeksche Waard.

Het is gezien de huidige economische situatie onzeker wanneer op de genoemde locatie ontwikkeling van bedrijvigheid aan de orde is. In de komende periode wordt, gerelateerd aan de actualisatie van het revitaliseringsplan voor bedrijventerrein Oud Bonaventura, gewerkt aan het in beeld brengen van de beschikbare ruimte voor bedrijvigheid door optimaal ruimtegebruik en het in beeld brengen van de actuele behoefte. Hierdoor krijgt men zicht op de omvang van de uitbreidingsbehoefte, de termijn waarop dit zich zal openbaren en ook om welke type bedrijvigheid het zal gaan. Duidelijk is dat er naar alle waarschijnlijkheid geen behoefte meer zal zijn aan een regulier bedrijventerrein, maar aan een meer gemengd gebied waar ook ruimte is aan functies als zorg, vrijetijdsbesteding en detailhandel.

Voorwaarden hierbij zijn in ieder geval:

- een optimale landschappelijke inpassing;
- een hoogwaardige beeldkwaliteit van de entree, ook door het bestaande bedrijventerrein;
- lokale bedrijven met een maximumomvang van 2.000 m² bruto vloeroppervlakte en in de milieucategoriën 1 t/m 3.2 met een uitzondering voor milieucategorie 4-bedrijven passend bij de aard en schaal van het gebied.

4.4 Maatschappelijk

Voor het thema 'maatschappelijke voorzieningen' is in ruimtelijk opzicht de ontwikkeling van een multifunctionele accommodatie (MFA) relevant. Deze is voorzien in het centrum van de kern Strijen.

4.5 Agrarisch

Door een samenspel aan factoren (schaalvergroting, verhoging van kosten, strengere (milieu)eisen), neemt het aantal agrarische bedrijven af en is er een zoektocht gaande door ondernemers naar verbredingsmogelijkheden om hun inkomen aan te vullen. Bij verbreding kan gedacht worden aan recreatie en toerisme. Deze functies krijgen ook in vrijkomende agrarische bebouwing een plek.

In de agrarische sector wordt gestuurd op verbredingen naar de sectoren recreatie en zorg. De gemeente heeft hiertoe beperkte sturingsmogelijkheden, maar wil hiervoor wel de juiste randvoorwaarden bieden. Naast het toestaan van zorg, minicampings en overige agrogerelateerde voorzieningen, wil de gemeente (in tegenstelling met het provinciaal beleid) de ontwikkeling als nevenactiviteit tot kassenbouwbedrijf, hoveniersbedrijf, overige bedrijven en niet agrarisch verwante detailhandel toestaan. Verder is (middels een wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan) het binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden – Landschapswaarden' mogelijk om de bestemming te wijzigen naar bomen- en fruitteeltbedrijven. In het provinciale beleid zijn bomen- en fruitteeltbedrijven alleen mogelijk in de aangewezen gebieden, welke niet binnen de gemeentegrens gelegen zijn.

Strijen kent daarnaast enkele kascomplexen. De ontwikkeling van nieuwe kassen worden binnen het gemeentelijke grondgebied niet toegestaan. Hiervoor zijn op provinciaal niveau glastuinbouwgebieden aangeduid (Zie Verordening Ruimte, provincie Zuid-Holland). Voor bestaande kascomplexen binnen de gemeente geldt voornamelijk geen actief saneringsbeleid. Wel bestaat de Ruimte-voor-Ruimte regeling als beleidsinstrument om de afname van kassen te stimuleren.

4.6 Recreatie

In de recreatieve sector is één grotere ontwikkeling voorzien, namelijk de nieuwvestiging van een verblijfsrecreatief bedrijf in de Mariapolder. Het gaat hierbij om een recreatiepark met circa 50 tot maximaal 100 verblijfseenheden.

Daarnaast worden in de structuurvisie verschillende kleinere ontwikkelingen voorzien of gefaciliteerd. Deze zijn opgesomd in de tabel in paragraaf 5.1. Van deze ontwikkelingen worden in of nabij de Oeverlanden (onderdeel van Natura 2000-gebied Hollands Diep) enkele recreatieve voorzieningen voorzien, zoals een infopunt, fietsverhuur, theehuisje en educatieve faciliteiten.

4.7 Infrastructuur en verkeer

De aanleg van de randweg ten oosten van Strijen is reeds vastgesteld en maakt daarom geen onderdeel uit van de nieuwe ontwikkelingen in de structuurvisie.

5. EFFECTEN

De toetsing van de mogelijke effecten van de beoogde ontwikkelingen is gekoppeld aan de instandhoudingsdoelen van de betreffende Natura 2000-gebieden. Voor het bepalen van mogelijke effecten op aangewezen soorten en habitattypen of gebieden is de volgende methode gebruikt, waarbij twee sporen worden gevolgd:

- Bepalen van de (voornaamste) effecten per thema: in elk van de volgende paragrafen wordt van de verschillende versturende factoren zoals omschreven in de effectenindicator beoordeeld of deze kunnen optreden door de ontwikkelingen in de structuurvisie.
- Bepalen van de effectgevoeligheid van soorten en habitattypen voor ontwikkelingen binnen het betreffende thema: er wordt vervolgens beoordeeld of deze factoren (al dan niet significante) effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied.

De twee sporen worden met elkaar gecombineerd en resulteren per thema in een conclusie, die aangeeft of en in welke mate een soort of habitatype wordt beïnvloed. De basis daarvoor vormen de zogenaamde concept instandhoudingdoelstellingen zoals geformuleerd in het concept aanwijzingsbesluit. De versturende factoren uit de effectenindicator zijn hierbij als volgt geclusterd:

- Oppervlakteverlies en versnippering als 'verandering areaal';
- Verzuring, vermesting, verzoeting, verzilting en verontreiniging zijn samengebracht als 'verontreiniging';
- Verdroging, vernatting, verandering stroomsnelheid, verandering overstroomingsfrequentie en verandering dynamiek substraat zijn samengebracht als 'verandering hydrologie';
- Verstoring door geluid, verstoring door licht, verstoring door trilling, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten zijn samengebracht als 'verstoring';

Bij de beoordeling van de voorgenomen ontwikkelingen wordt de zogenaamde stoplichtmethode gehanteerd. Ontwikkelingen zijn aan de hand van de deskundigenbeoordeling aangemerkt met de volgende kleuren:

- Groen: effecten zijn met voldoende zekerheid uit te sluiten;
Geel: negatieve effecten zijn niet uit te sluiten, maar mogelijke effecten zijn zeker niet significant;
Rood: op basis van de beschikbare informatie zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten.

De structuurvisie is bij uitstek het document om inzichtelijk te krijgen wat de impact is van combinaties van ontwikkelingen. In de laatste paragraaf is beoordeeld of ontwikkelingen in combinatie met elkaar kunnen leiden tot negatieve effecten. Deze zijn beschreven als cumulatieve effecten.

5.1 Bestaand gebruik

Activiteiten, zoals landbouw, recreatie, wonen en infrastructuur, die reeds in en rond de Natura 2000-gebieden plaatsvinden vallen onder het begrip 'Bestaand Gebruik'. Het bestaand gebruik is, tot het moment dat beheerplannen voor Natura 2000-gebieden definitief zijn vastgesteld, niet vergunningsplichtig. Een belangrijke uitzondering betreft bestaand gebruik dat aangemerkt wordt als project met mogelijke significante gevolgen. Hiervoor is, net als voor nieuwe activiteiten met mogelijke significante gevolgen een vergunning nodig.

Als onderdeel voor het opstellen van de beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden zal het bestaand gebruik in en rondom de gebieden in beeld gebracht en beoordeeld worden. Voor Oudeland van Strijen is dit in het Beheerplan (vastgesteld augustus 2010) opgenomen. Voor de overige Natura 2000-gebieden is dit gedaan in de Globale Effect Analyse (12 november 2009). In de praktijk is het ondoenlijk om alle vormen van bestaand gebruik (scheepvaart, landbouw, recreatie etc.) te verbieden totdat het beheerplan is vastgesteld. Tot het vaststellen van het beheerplan zal het bestaand gebruik daarom doorgang vinden en zullen deze geen belemmering vormen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. In voorliggende voorloper is bestaand gebruik derhalve niet specifiek opgenomen.

Afwegingskader zoals geformuleerd in beheerplan

Voor het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen is in het beheerplan inzicht gegeven hoe toekomstige activiteiten getoetst zullen worden. Het gemeentelijk beleid zal hierbij aansluiten. In het beheerplan is een niet-limitatieve lijst aangegeven met vergunningplichtige activiteiten. In de tabel is tevens weergegeven op welke randvoorwaarden voor het behalen van de instandhoudingsdoelen deze effect kunnen hebben. Voor de Natura 2000-gebieden die behoren tot de Deltawateren is geen afwegingskader voor nieuwe ontwikkelingen opgesteld.

Tabel. Niet-limitatieve lijst met vergunningplichtige activiteiten. Uit: Beheerplan Oudeland van Strijen (Provincie Zuid-Holland, Ministerie van LNV en Ministerie van V&W, 2010).

Voorbeelden van vergunningplichtige projecten of andere handelingen	Verslechtering van het leefgebied van instandhoudingsdoelstellingen	Significante verstoring van instandhoudingsdoelstellingen	Potentieel strijdig met randvoorwaarde
Egaliseren van 'hobbelig' grasland*	x		Reliëf
Exploitatie van aardgas	x	x	Openheid, rust
(Aanleg) nieuwe bebouwing buiten bestaande bouwvlakken	x	x	Openheid, rust
Aanplant opgaande begroeiing, niet erfbeplanting	x		Openheid
Peilverlagingen (alleen graslanden)	x		Plas-drassituaties
Grondaanvullingen (alleen graslanden)**	x		Plas-drassituaties
Uitbreiding recreatiemogelijkheden (aanleg wandelpaden)		x	Rust
Intensivering bestaande recreatie (intensivering gebruik kartbaan in de periode 15 oktober tot 1 mei)		x	Rust
Herontwikkeling van het zomerhuisjesterrein	x	x	Openheid, rust
Omzetten van grasland naar akkerland (afgezien van wisselbouw)	x		Voedselkwantiteit en kwaliteit
Etc.			

* dit hobbelig grasland ligt alleen in het reservaatgebied van Staatsbosbeheer

** hieronder valt niet het ongeveer jaarlijks opvullen en uitvlakken van de in het kader van ruilverkaveling in het verleden gedempte greppels in het niet-reservaatgebied.

5.2 Woningbouw

Er vindt geen woningbouw plaats binnen Natura 2000-gebieden, of op een locatie die leidt tot versnippering van een Natura 2000-gebied (bijvoorbeeld in EHS-

verbindingen tussen Natura 2000-gebieden). Effecten door oppervlakteverlies of versnippering zijn niet van toepassing.

Van woningbouwplannen kan redelijkerwijs verondersteld worden dat deze geen nieuwe verontreinigingen veroorzaken. Effecten door verontreiniging zijn niet van toepassing. Door bebouwing van agrarische gebieden kan de waterhuishouding veranderen. In de aanlegfase kunnen gebieden tijdelijk ontwaterd worden ten behoeve van de bouw. In de nieuwe situatie kan door ophoging en drainage de hydrologische van naastgelegen gebieden veranderen. Ook op grotere afstand kan het aanleggen van verharding leiden tot hydrologische veranderingen, bijvoorbeeld doordat infiltratiemogelijkheden verminderen. Dit laatste is echter uit te sluiten doordat conform de eisen van het Waterschap alle plannen 'hydrologisch neutraal' ontwikkeld moeten worden.

Zowel in de aanleg- als in de gebruiksfase kan woningbouw tot verstoring van natuurwaarden leiden. In de aanlegfase zijn factoren zoals verlichting, geluid en trillingen aan de orde. Als de woningen eenmaal in gebruik worden genomen, is er naast een permanente verandering in licht- en geluidsbelasting ook sprake van nevenactiviteiten zoals toename van recreanten en toenemend wegverkeer in of langs omliggende natuurgebieden.

De reikwijdte van verstoring door licht, geluid- en trillingen is afhankelijk van de omvang van de woningbouw en de aard van het tussenliggende gebied. Het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen grenst direct aan de kern Strijen en ligt op enkele honderden meters van de woningbouwlocaties. Het Oudeland van Strijen is aangewezen ter bescherming van de niet-broedvogelsoorten Kolgans, Brandgans, Dwerggans en Smient. Het gebied is van belangrijke waarde als foerageergebied. Van de genoemde soorten is met name Dwerggans (die in een ongunstige staat van instandhouding verkeert) als redelijk gevoelig voor verstoring door licht, geluid en mechanische effecten geclassificeerd. Het Natura 2000-gebied wordt echter van de woningbouwlocaties afgeschermd door bestaande bebouwing van Strijen, die in de huidige, autonome situatie al licht en geluid produceert. Volgens het ontwerp beheerplan is deze autonome situatie geen belemmering voor de instandhoudingsdoelstellingen. Negatieve effecten van woningbouw door verstoring in de aanlegfase zijn redelijkerwijs uit te sluiten wanneer deze in de kern of aan de oostrand van Strijen plaatsvinden.

De potentiële ontwikkellocatie op de Waleweg ligt wel direct aan het Natura 2000-gebied. Op deze locatie is momenteel een kassencomplex aanwezig. In de gebruiksfase zal door het verdwijnen van de kassen de netto uitstraling van verlichting ten opzichte van de huidige situatie eerder afnemen dan toenemen. Of licht- en geluidsverstoring in de aanlegfase effect heeft op de vogelsoorten die op de graslanden foerageren, is afhankelijk van de planning, de wijze waarop bouwverkeer wordt

geleid, verlichting van het bouwterrein etc. Aangezien het gaat om tijdelijke verstoring op een zeer kleinschalige planlocatie (vier woningen) is op voorhand uit te sluiten dat door de ontwikkeling de instandhoudingsdoelen van de betreffende vogelsoorten in gevaar komen. Significante effecten op de natuurwaarden zijn daarmee uit te sluiten. Ten behoeve van de bestemmingsplanprocedure is reeds een natuurtoets uitgevoerd voor deze locatie. Hieruit bleek dat negatieve effecten op het Natura 2000-gebied in zijn geheel kunnen worden uitgesloten.

Toename van recreatiedruk is niet zozeer te relateren aan toename van woningbouw maar vooral aan bevolkingsgroei (naast bv. ontwikkelingen in de recreatiesector). Toename van woningen is niet rechtevenredig met de bevolkingsgroei, doordat huishoudens gemiddeld steeds kleiner worden. Zo voorzien bevolkingsprognoses voor Strijen een toename van het aantal huishoudens, maar een afname van het aantal inwoners voor de periode 2010-2030. Er is daarom geen causaal verband aan te wijzen tussen woningbouw en toename van recreatie in Natura 2000-gebieden. Versturende effecten van recreatie door woningbouwplannen zijn redelijkerwijs uit te sluiten.

5.3 Bedrijventerreinen

Er vindt geen bedrijventerreinontwikkeling plaats binnen Natura 2000-gebieden, of op een locatie die leidt tot versnippering van een Natura 2000-gebied. Effecten door oppervlakteverlies of versnippering zijn niet van toepassing.

Bedrijventerreinontwikkeling kan leiden tot verontreiniging (inclusief verzuring, vermisting etc.). Verontreinigingen kunnen vrijkomen bij bijvoorbeeld lozingen van afvalstoffen en bij verbrandingsprocessen, en kunnen verspreid worden via water en via de lucht. Lozingen van afvalstoffen via het water zijn echter binnen het geldende milieubeleid niet aan de orde.

Het geplande bedrijventerrein ligt op iets meer dan een kilometer ten oosten van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen. De gebieden worden van elkaar gescheiden door het bestaande bedrijventerrein. Verontreiniging door depositie via de lucht zal beperkt zijn, gezien de overheersende windrichting en de lichtere milieucategorieën die zullen worden toegestaan op het geplande bedrijventerrein. Daarbij bevinden zich in het Natura 2000-gebied geen habitattypen die gevoelig zijn voor atmosferische depositie. Effecten door verontreinigingen vanuit het bedrijventerrein kunnen worden uitgesloten.

Zoals beschreven in de vorige paragraaf kan de aanleg van verhardingen leiden tot veranderingen in de waterhuishouding. Doordat het bedrijventerrein hydrologisch neutraal ontwikkeld zal worden en doordat er sprake is van gescheiden watersystemen, is verandering van de waterhuishouding in Natura 2000-gebieden uit te slui-

ten. Vanwege de grote afstand van meer dan een kilometer tussen de te ontwikkelen gebieden en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, zijn vormen van verstoring door licht, geluid, trillingen en menselijke activiteiten redelijkerwijs uit te sluiten.

5.4 Maatschappelijk

De binnen de structuurvisie geplande maatschappelijke ontwikkelingsplannen zoals de realisatie van een MFA in de kern Strijen zijn zodanig kleinschalig, dat effecten redelijkerwijs op voorhand zijn uit te sluiten.

5.5 Agrarisch

De agrarische activiteiten die plaatsvinden in de gemeente zijn te beschouwen als 'bestaand gebruik' en worden daarom niet specifiek getoetst in deze voortoets. Uitsluitend nieuwe agrarische ontwikkelingen, zoals nieuwvestiging en uitbreiding van veehouderijen, glastuinbouwgebieden, grondwateronttrekkingen en dergelijke zullen moeten worden getoetst. In de structuurvisie worden geen van de geschetste ontwikkelingen voorzien, en worden dergelijke ontwikkelingen ook niet actief gestimuleerd. Bij particuliere initiatieven in de nabijheid van Natura 2000-gebieden die leiden tot verbreding van de agrarische sector geldt dat deze afzonderlijk getoetst worden aan de Natuurbeschermingswet. In het algemeen kan verondersteld worden dat plattelandrecreatie, zorg of andere kleinschalige nevenactiviteiten buiten de Natura 2000-gebieden niet leiden tot negatieve effecten op Natura 2000-gebieden wanneer de betreffende bedrijven buiten de Natura 2000-gebieden liggen.

Binnen het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen bevinden zich enkele agrarische bedrijven. Per saldo is het huidige agrarische gebruik positief voor het halen van de Natura 2000-doelen. Er zijn geen knelpunten die het halen van de Natura 2000-doelen in de weg staan. Door de aanwijzing van het Oudeland van Strijen als foerageergebied wordt aan de agrariërs de mogelijkheid geboden om een beheerovereenkomst af te sluiten voor actief beheer voor opvang van overwinterende ganzen en smienten. Dit kan voor de toekomst leiden tot nog beter op de overwinterende ganzen en smienten afgestemd beheer. Het tegengaan van ongewenste veranderingen in het huidige agrarische gebruik, zoals peilverlagingen, omzetten van grasland naar akkerland, aanplant van opgaande begroeiingen buiten de erven, etc. is of wordt in het bestemmingsplan vastgelegd.

Voor toekomstige ontwikkelingen van de bedrijven in het Natura 2000-gebied zullen striktere eisen gesteld worden aan ruimtelijke ontwikkelingen om behoud van de instandhoudingsdoelen te garanderen. Zo zijn de volgende ontwikkelingen strijdig met of vergunningplichtig in het kader van de Natuurbeschermingswet:

- uitbreiding van bestaande bouwvlakken;
- ontwikkeling van nevenactiviteiten die een wezenlijke verkeersaantrekkende werking hebben;
- ontwikkeling van nevenactiviteiten die een wezenlijke geluids- of lichtproductie veroorzaken;
- ontwikkeling van recreatieve structuren zoals wandel- en fietspaden (zie volgende paragraaf).

Dergelijke ontwikkelingen zullen per initiatief getoetst worden.

5.6 Recreatie

Recreatieve ontwikkelingen binnen Natura 2000-gebieden, hoe kleinschalig ook, kunnen leiden tot oppervlakteverlies van de te beschermen natuurwaarden. Ontwikkelingen zoals een theehuis, infopunt, fietsenverhuur binnen Natura 2000-gebieden zijn daarom zonder meer vergunningplichtig. Dergelijke ontwikkelingen zullen uitsluitend aan de rand van het gebied bij Strijensas (aan de Buitendijk of aan het parkeerterrein) kunnen worden overwogen. Voor recreatieve (neven)ontwikkelingen in en direct grenzend aan het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen gelden de randvoorwaarden zoals vermeld in de vorige paragraaf.

Recreatieve ontwikkelingen binnen Natura 2000-gebieden kunnen daarnaast leiden tot verstoring van de aangewezen natuurwaarden. De Oeverlanden, onderdeel van Natura 2000-gebied 'Hollands Diep' vormen een aantrekkelijk wandel- en kanogebied. Recreatieve structuren voor deze extensieve vormen van recreatie zijn met de ontwikkeling van de Oeverlanden ontwikkeld, maar deze sluiten niet optimaal waardoor routes worden onderbroken. Een herstructurering van deze structuren hoeft geen negatieve effecten te hebben, mits er een goede zonering van de recreatie in ruimte en tijd plaatsvindt. Dit houdt in dat kwetsbare gebieden (rustgebieden, broedgebieden) en kwetsbare periodes (broedperiode, ruiperiode) worden ontzien bij het aanpassen van de recreatieve structuur.

De ontwikkeling van verblijfsrecreatie in de Mariapolder kan leiden tot verstoring in de aanlegfase en in de gebruiksfase. In de aanlegfase zijn factoren zoals verlichting, geluid en trillingen aan de orde. Als de recreatiewoningen in gebruik zijn, is er naast een permanente verandering in licht- en geluidsbelasting ook sprake van nevenactiviteiten zoals toenemende recreatie en toenemend wegverkeer, hetgeen een hogere druk kan leggen op omliggende natuurwaarden.

De Mariapolder wordt via een hoge dijk gescheiden van het Natura 2000-gebied Hollands Diep. Dit gebied is aangewezen voor een aantal soorten die gevoelig zijn voor toename van licht, geluid en andere verstoring, zoals verschillende eenden- en

ganzensoorten die het Hollands Diep gebruiken als slaapplaats en foerageergebied. De bestaande dijk vormt een effectieve barrière voor licht, geluid en optische effecten. Door het nemen van eenvoudige specifieke maatregelen in de aanlegfase, zoals het beperken van de uitstraling van bouwverlichting, kunnen negatieve effecten voorkomen worden. Van significant negatieve effecten zal geen sprake zijn.

In de gebruiksfase zal de verkeersafwikkeling van het park geheel buiten de Natura 2000-gebieden plaatsvinden. Negatieve verstorende effecten door een toegenomen verkeersdruk zijn daardoor uit te sluiten. Bij een toename van het aantal recreanten in de gemeente kan het aantal recreanten in de Natura 2000-gebieden mee toenemen. Of er effecten optreden op het naastgelegen Natura 2000-gebied Hollands Diep (en de verder weg gelegen Biesbosch), is afhankelijk van de mate waarin deze recreanten gebruik zullen gaan maken van de watersportvoorzieningen. Dit is momenteel niet te voorspellen, aangezien het type verblijfsrecreatie nog niet bekend is. Aangezien in de structuurvisie niet wordt voorzien in een uitbreiding van de jachthaven of andere waterrecreatieve voorzieningen, zal de ontwikkeling van verblijfsrecreatie alleen kunnen leiden tot een intensiever gebruik van de bestaande waterrecreatie. Daarmee zijn significante effecten redelijkerwijs uit te sluiten. Voor het verder gelegen Oudeland van Strijen zal een toename van recreanten in het geheel niet meetbaar zijn.

Overige factoren, zoals verontreiniging, veranderingen in de hydrologie zijn niet aan de orde bij de voorziene recreatieve ontwikkelingen.

5.7 Cumulatie

In de voorgaande paragraaf zijn ontwikkelingen op individueel niveau beoordeeld. Het kan echter zijn dat ontwikkelingen die individueel geen significant negatief effect hebben, dit gezamenlijk wel kunnen krijgen. Daarnaast kan het zijn dat een individuele ontwikkeling geen negatief effect oplevert indien de ontwikkeling in lage aantallen optreedt, maar dat dit verandert indien het aantal boven een bepaalde waarde uitstijgt. In deze gevallen is sprake van cumulatieve effecten.

Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat er cumulatieve effecten optreden tussen de in de tabel genoemde ontwikkelingen. De ontwikkelingen waarvoor effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten, hebben geen relatie met elkaar.

Tabel met een overzicht van mogelijke negatieve effecten van plannen op Natura 2000--gebieden in stoplichtweergave. Groen: effecten zijn met voldoende zekerheid uit te sluiten; Geel: negatieve effecten zijn niet uit te sluiten, maar mogelijke effecten zijn zeker niet significant; Rood: op basis van de beschikbare informatie zijn significant negatieve effecten niet uit te sluiten.

categorie	ontwikkeling	mogelijke effecten
Wonen	Woningbouw Waleweg	Tijdelijke licht- en geluidsverstoring
	Overige woningbouwlocaties	Geen effecten voorzien
Bedrijventerrein	Ontwikkeling bedrijventerrein	Geen effecten voorzien
Maatschappelijk	Ontwikkeling MFA	Geen effecten voorzien
Landbouw	Geen ontwikkelingen voorzien, Verbreidingen per geval beoordelen	Geen effecten voorzien
Recreatie	Ontwikkeling recreatieve voorzieningen (theehuis, infopunt etc.) binnen grenzen Natura 2000-gebied	Oppervlakteverlies of lokale verstoring
	Herstructurering kano- en wandelstructuur in Oeverlanden (Hollands Diep)	Geen effecten voorzien, mits een goede zonering in acht wordt genomen
	Ontwikkeling verblijfsrecreatie Maria-polder	Toename van verstoring door een toename van waterrecreatie is niet op voorhand uit te sluiten.

6. EFFECTEN OP OVERIGE GEVOELIGE GEBIEDEN

Naast een Voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet wordt ook een beoordeling gemaakt van mogelijke effecten op andere gevoelige gebieden, die niet door de Natuurbeschermingswet worden beschermd, maar wel planologisch worden beschermd via de provinciale structuurvisie en Verordening Ruimte. Binnen de gemeente Strijen gaat het om de Ecologische Hoofdstructuur. In de volgende paragrafen zijn achtereenvolgens de ligging en de eventuele effecten op deze gebieden beschreven.

6.1 Ecologische hoofdstructuur

Zoals te zien in bijgevoegde afbeelding zijn alle gebieden die binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) zijn opgenomen, begrensd als Natura 2000-gebied. Uitsluitend de ecologische verbindingzones die ook tot de EHS behoren, zijn niet begrensd binnen Natura 2000. Deze ecologische verbindingzones bestaan uit de kreken Strijense Haven, Kooilandsche Vliet en Klein Kooddiep.

Aangezien de EHS en Natura 2000-gebieden verder dezelfde begrenzing hebben, is een beoordeling van effecten uitsluitend uitgevoerd voor deze ecologische verbindingzones. Voor een beoordeling van de EHS zelf verwijzen we naar de voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet.

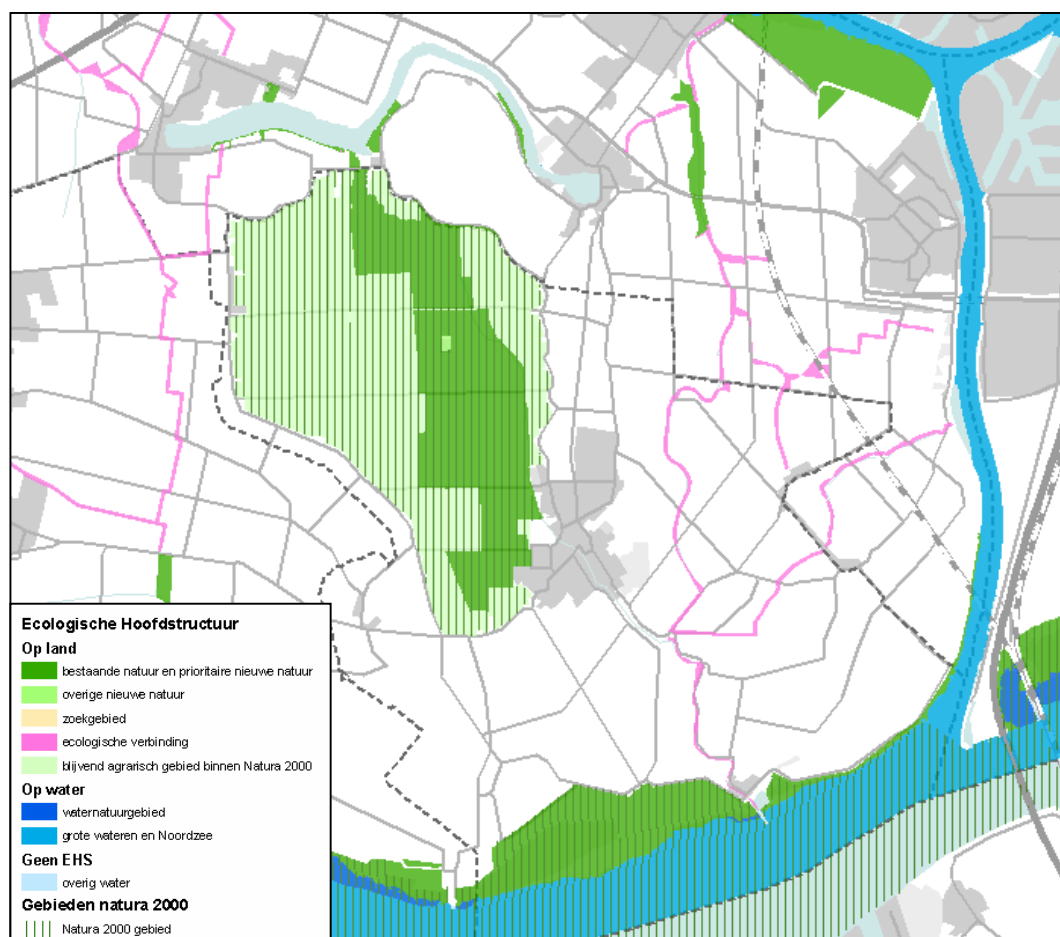
6.2 Beoordeling effecten

De kreken die als ecologische verbindingzone zijn aangewezen, zijn deels al natuurlijk ingericht. In de omgeving van deze kreken worden geen ontwikkelingen voorzien die een negatief effect kunnen hebben op de natuurwaarde of op de ecologische verbindingfunctie van deze kreken.

6.3 Ontwikkeling waarden

De genoemde kreken vormen een belangrijk element in de groen-blauwe dooradering van het buitengebied. Ze vormen voor veel watergebonden planten- en diersoorten een biotoop op zichzelf, en daarnaast worden ze door veel planten- en dieren gebruikt om zich te verplaatsen door het intensief gebruikte agrarische gebied. Verdere ontwikkeling van deze kreken als ecologische verbindingzone is van groot

belang voor de duurzame instandhouding van vissen, amfibieën, planten, kleine zoogdieren, insecten etc. Deze zou bestaan uit een doorlopende plas-draszone en een aantal stapstenen (bv. op overhoeken van agrarische percelen). Dergelijke ontwikkelingen kunnen gekoppeld worden aan waterdoelen of aan ontwikkelingen die leiden tot versnippering of schaalvergroting in het buitengebied.

Figuur 2: EHS gebieden binnen de gemeentelijke grenzen van Strijen.

7. BRONVERMELDING

- Broekmeyer, M.E.A (red.) 2006. Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Alterra-rapport 1375, Wageningen.
- Krijgsveld, K.L., Smits, R.R. en Van der Winden, J. 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg bv. In opdracht van: Vogelbescherming. Rapportnr. 08-173
- Ministerie van LNV (2006). *Natura 2000-doelendocument*.
- Ministerie van LNV (2005). *Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998*. Directie Natuur van het Ministerie van LNV, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag.
- Provincie Zuid-Holland, Ministerie van LNV en Ministerie van V&W. 2010. Beheerplan Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen 2010 tot en met 2015. Vastgesteld.
- Royal Haskoning, 2009. Globale Effect Analyse Deltawateren. Concept Rapport 12 november 2009. In opdracht van: Rijkswaterstaat en Ministerie van LNV.
- Van der Aa, E. 2009. Recreatieve verstoring: ecologisch probleem? In: Toets, 03-09.
- Besluit Oudeland van Strijen. *Te vinden op:*
http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/documenten/gebieden/110/n2k110_db_v_oudeland_van_strijen.pdf
- Ontwerpbesluit Hollands Diep. *Te vinden op:*
http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/documenten/gebieden/111/N2K111_WB%20HVN%20Hollands%20Diep.pdf
- Besluit Oude Maas. *Te vinden op:*
http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/documenten/gebieden/108/n2k108_db%20h%20oude%20maas.pdf
- Ontwerpbesluit Biesbosch. *Te vinden op:*
http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/documenten/gebieden/112/n2k112_wb_hrvr_biesbosch.pdf

- Ontwerpbesluit Haringvliet. Ten vinden op:
http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/documenten/gebieden/109/N2K109_WB%20HVN%20Haringvliet.pdf

BIJLAGEN

Bijlage 1:

Achtergrond Natuurbeschermingswet

Natuurbeschermingwet

De Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn beogen de biologische diversiteit op het grondgebied van de Europese Unie te beschermen. De bescherming is gericht op het instandhouden van natuurlijke en halfnatuurlijke leefgebieden en wilde flora en fauna. Wat betreft gebiedsbescherming is het Europese beleid gericht op instandhouding van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten. Daartoe kunnen speciale beschermingszones worden aangewezen op grond van aanwezige bijzondere vegetatietypen of leefgebieden van bepaalde soorten. Het uiteindelijke doel is een samenhangend netwerk van leefgebieden en soorten die van belang zijn vanuit het perspectief van de Europese Unie als geheel (communautair belang). Dit netwerk heet Natura 2000.

Aanwijzingen van gebieden vindt plaats op grond van door de EU vooraf vastgestelde criteria, te weten lijsten met beschermde soorten en lijsten met beschermde habitats. Per gebied worden deze natuurwaarden door Nederland vastgelegd in een aanwijzingsbesluit. Momenteel zijn voor de meeste Natura 2000-gebieden de natuurwaarden in concept vastgesteld als ontwerpbesluit. Uiteindelijk dient voor ieder gebied in een beheerplan te worden vastgelegd hoe en wanneer de doelen voor een gebied (instandhoudingsdoelstellingen) gehaald worden. Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer) die negatieve effecten op de natuur(doelen) hebben, kunnen ook in het beheerplan geregeld worden. Hiermee wordt een integrale aanpak bewerkstelligd.

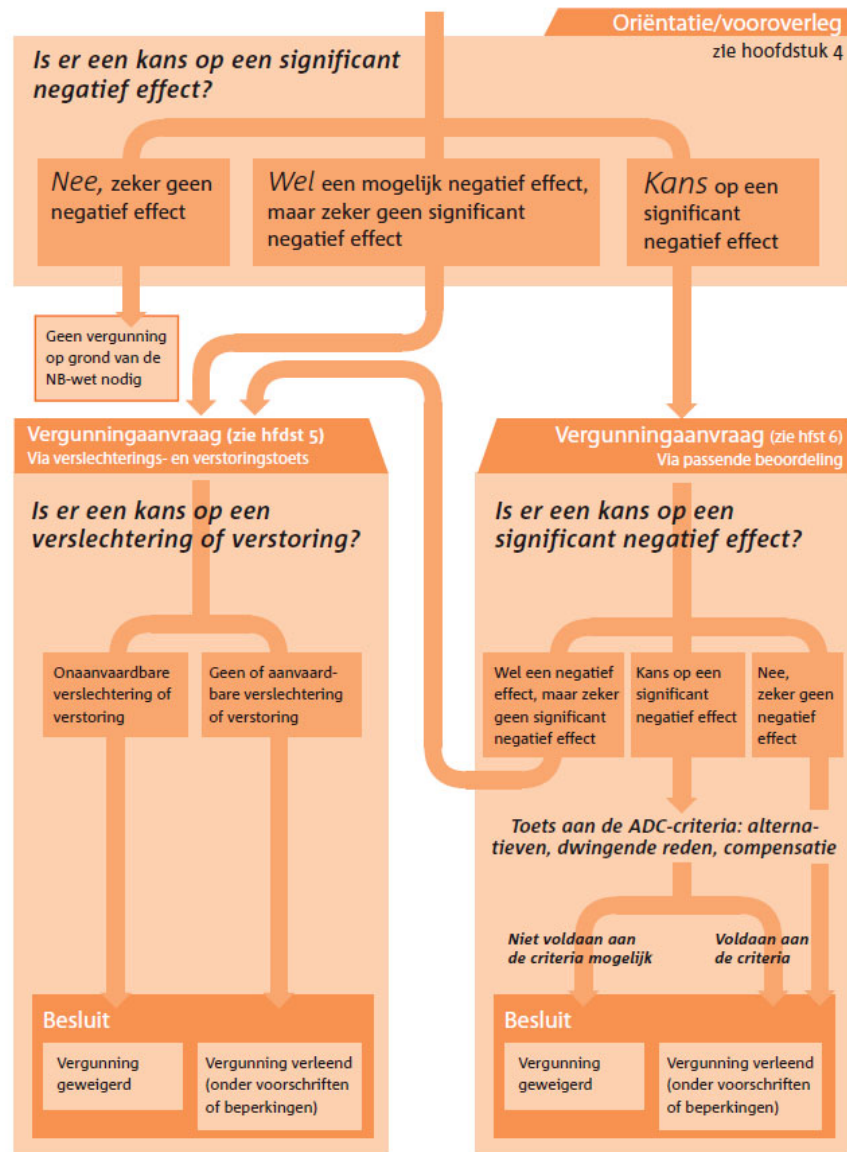
Bescherming van Natura 2000-gebieden vindt plaats via de Natuurbeschermingswet, evenals de bescherming van de in Nederland aangewezen Beschermde natuurmonumenten. Kern van de Natuurbeschermingswet is dat er door projecten of handelingen geen verslechtering van de kwaliteit van de habitats of een significant verstoringseffect op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen mag optreden. De Natuurbeschermingswet 1998 beschermt Natura 2000-gebieden onder andere via het principe van 'externe werking'. Externe werking betekent dat de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied niet aangetast mogen worden door ontwikkelingen buiten het Natura 2000-gebied. De beoordeling hiervan is aan de orde indien één of meerdere ontwikkelingen die in een plan worden voorzien, mogelijk gevolgen kunnen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Dit dient te worden beoordeeld aan de hand van de beheerplannen, en totdat deze zijn vastgesteld, aan de hand van de instandhoudingsdoelstellingen die vastgesteld zijn in de ontwerpbesluiten.

Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet wordt ook wel 'habitattoets' genoemd. Deze toets kan bestaan uit verschillende stappen, waarbij de volgende vraag centraal staat: is er een kans op een significant negatief effect? Op deze vraag zijn drie antwoorden mogelijk:

- Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig is.
- Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is wanneer verslechtering van habitats niet uit te sluiten is. Omdat het effect zeker niet significant is volstaat daarvoor een verslechterings- en verstoringstoets. Sinds de wetswijziging van februari 2009 is een vergunningverlening niet meer nodig wanneer niet-significante verstoring van aangewezen soorten aan de orde is.
- Er is een kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat is een 'passende beoordeling' en een plan-MER vereist.

Als negatieve gevolgen van een project of handeling niet bij voorbaat uit te sluiten zijn, dan zijn deze niet toegestaan tenzij er na een toetsing vergunning verleend wordt. Plannen mogen geen significante gevolgen hebben. In Figuur 2 is het stroomschema gegeven voor de te nemen stappen uit de Handreiking Natuurbeschermingswet van het (voormalig) Ministerie van LNV.

Project of handeling

Figuur 2: Stroomschema uit Handreiking Natuurbeschermingswet, Ministerie van LNV (2005).

Bijlage 2:

Begrenzing Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen

Natura 2000-gebied Hollands Diep

Natura 2000-gebied Biesbosch

Natura 2000-gebied Oude Maas

Natura 2000-gebied Haringvliet

Bijlage 3:
Natura 2000-gebieden

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn in Nederland gebieden aangewezen als Natura 2000-gebied (voorheen ook wel Vogelrichtlijngebied of Habitatrichtlijngebied genoemd). In Bijlage 1 is de achtergrond van de Natuurbeschermingswet gegeven. Voor elk gebied geldt een afzonderlijk aanwijzingsbesluit waarin het gebied wordt begrensd en waarin de instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgelegd. Binnen of nabij de grenzen van de gemeente Strijen liggen vijf Natura 2000-gebieden die in deze voortoets meegenomen worden. Het betreft de Natura 2000-gebieden "Oudeland van Strijen", "Hollands Diep", "Oude Maas", "Biesbosch" en "Haringvliet".

3.1 Ligging en begrenzing

3.1.1 Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen

Het gebied Oudeland van Strijen kan worden beschouwd als een stuk voorland (buitendijks gebied) van de voormalige Groote of Zuidhollandse Waard. De Zuidhollandse Waard was een bedijkt gebied dat globaal gelegen was tussen Dordrecht, Werkendam, Heusden en Geertruidenberg. Deze Waard is na de overstromingen in 1421-1422 (Sint-Elizabetsvloed) verloren gegaan. Later is de polder opnieuw bedijkt. Het Oudeland van Strijen, dat vooral bestaat uit grasland- en akkerbouwpercelen, heeft een zeer open karakter. Er is nauwelijks bebouwing en opgaande begroeiing in het gebied aanwezig. Boerderijen staan langs de dijken aan de rand van het gebied. De begrenzing van het Natura 2000-gebied is in Bijlage 2 opgenomen. Het Natura 2000-gebied behoort tot het Natura 2000-landschap 'Meren en Moerasen'.

3.1.2 Natura 2000-gebied Hollands Diep

Het Hollands Diep is een voormalig estuarium dat deel uitmaakt van de delta van Rijn en Maas, die respectievelijk via de Boven-Merwede en de Amer hun water afvoeren naar het Hollands Diep. Het laatste traject naar de zee wordt gevormd door het Haringvliet, dat in november 1970 zijn open verbinding met de zee verloor door sluiting van de Haringvlietdam. Het peil op het Hollands Diep wordt beïnvloed door de Haringvlietsluizen en de bovenstroomse stuwen. Na afsluiting van het Haringvliet is het Hollands Diep snel zoet geworden. Midden in het Hollands Diep ligt een baggerspeciedepot met bosschages. Het gedeelte van het gebied dat onder de Habitatrichtlijn is aangewezen, betreft een aantal platen en gorzen op de noordoever van het Hollands Diep. De Esscheplaat, Zeehondenplaat en Sasseplaat bestaan voor het grootste deel uit getijdengrienden en vloedbossen (doorgeschoten grienden), die in het verleden onder invloed stonden van het getij. De Oosterse slobbengorzen zijn voormalige slikken en platen, riet- en grasgorzen en grienden. De Hoogezandsche Gorzen zijn buitendijkse grasgorzen. De begrenzing van het Natura 2000-gebied is in Bijlage 2 opgenomen. Het Natura 2000-gebied behoort tot het Natura 2000-landschap 'Rivierengebied'.

3.1.3 Natura 2000-gebied Oude Maas

De Oude Maas is een rivier die onder invloed van eb en vloed staat. De smalle uiterwaarden vormen het grootste, nog resterende zoetwatergetijdengebied van ons land. Door afsluiting van het Haringvliet is de getijdendynamiek afgenomen. Hoge delen van het gebied worden daarom bij getijdenhoogwaters niet meer regelmatig overspoeld. De gebieden bestaan uit getijdengrienden, wilgenbossen en vochtige terreinen met een riet- en ruigtevegetaties. De begrenzing van het Natura 2000-gebied is in Bijlage 2 opgenomen. Het Natura 2000-gebied behoort tot het Natura 2000-landschap 'Rivierengebied'.

3.1.4 Natura 2000-gebied Biesbosch

De Biesbosch was eeuwenlang een uitgestrekt zoetwatergetijdengebied, dat in Europa nauwelijks zijn weerga kende. Ontstaan in het begin van de vijftiende eeuw, tijdens de beruchte Sint-Elizabethsvloed, werd het gebied lange tijd gekenmerkt door verraderlijke wilgenvloedbossen (deels in gebruik als grienden), afgewisseld met kale zand- en slikplaten, rietgorzen en biezenvelden, maar door de uitvoering van de Deltawerken heeft de Biesbosch veel van zijn allure moeten prijsgeven. Na de afsluiting van het Volkerak in 1960 en het Haringvliet in 1970 viel het getij terug van gemiddeld 2 meter naar enkele decimeters. Het gebied bestaat uit drie delen: de Sliedrechtse en Dortsche Biesbosch ten noorden van de Merwede en de Brabantse Biesbosch ten zuiden ervan. Alleen in de Sliedrechtse Biesbosch resteert nog een getijdeverschil van ongeveer 70 centimeter door de open verbinding met de Oude Maas. Het dynamische getijdengebied veranderde na de uitvoering van de Deltawerken in een verruigd moerasgebied waarin de hoogteverschillen tussen platen en geulen geleidelijk verminderden, wat ten koste ging van afkalving van de eilanden. De biezenvelden, rietgorzen en wilgenvloedbossen zijn grotendeels verdwenen; inpolderingen en de aanleg van reusachtige drinkwaterbekkens hebben verder hun tol geëist. Maar toch, ondanks dit alles bezit de Biesbosch ook in zijn huidige vorm grote botanische en faunistische kwaliteiten, terwijl het landschap van eilanden en slingerende waterwegen in wezen nog steeds bestaat. Naast Zuid-Flevoland het belangrijkste brongebied voor de Blauwborst; een broedvogel van verruigd rietland. Daarnaast een belangrijk broedgebied voor andere moerasvogels (Bruine kiekendief, Porseleinhoen, Snor en Rietzanger) en broedvogels van waterrijke gebieden met opgaand bos (Aalscholver en IJsvogel). Belangrijk rust- en foerageergebied voor Fuut, Lepelaar, Kleine zwaan, Kolgans, Grauwe gans, Brandgans, Smient, Krakeend, Wintertaling, Kuifeend, Grote zaagbek en Grutto. Daarnaast van enig belang voor Aalscholver, Pijlstaart, Slobeend, Tafeleend, Nonnetje, Visarend en Meerkoet. Voor de meeste van deze soorten is zowel de Brabantse als de Dordtse Biesbosch als slaap- en foerageergebied van betekenis. In de Dordtse Biesbosch heerst daarnaast voldoende rust voor een belangrijke functie als ruigebied (Wintertaling) en als pleisterplaats voor verstoringgevoelige soorten als Lepelaar en Nonnetje. De Sliedrechtse Biesbosch is vooral van belang voor ganzen. De begrenzing van het Natura 2000-

gebied is in Bijlage 2 opgenomen. Het Natura 2000-gebied behoort tot het Natura 2000-landschap “.

3.1.5 Natura 2000-gebied Haringvliet

Het Haringvliet is een afgesloten zeearm die via een open verbinding met het Hollands Diep deel uitmaakt van de delta van Rijn en Maas. Na de voltooiing van de Haringvlietsluizen in 1970 viel het getij in het voormalige brakke getijdengebied grotendeels weg. Het water werd zoet tot aan de sluizen en het getij werd beperkt. Het Haringvliet vormt nu een groot zoetwaterbekken, dat alleen via Spui, Oude Maas en Nieuwe Waterweg nog in verbinding staat met de Noordzee. Het peil wordt beïnvloed door de Haringvlietsluizen en de bovenstroomse stuwen. Aan de oevers van Voorne-Putten, de Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee bestaat het landschap uit grasgorzen, riet- en biezenvelden, begroeide en onbegroeide zand- en slikplaten grenzend aan het open water. Een aantal voormalige platen zijn door vooroeververdediging en aanvulling met grond uitgegroeid tot uitgestrekte gebieden (Ventjagersplaten en Slijkplaat). In het Haringvliet ligt het eiland Tiengemeten. Een deel van de rietlanden en zilte gorzen is door begrazing omgevormd in grasland van brakke bodem (zilverschoonverbond), terwijl onbegraasde delen zich ontwikkeld hebben tot riet, brakke ruigte en struweel. De begrenzing van het Natura 2000-gebied is in Bijlage 2 opgenomen. Het Natura 2000-gebied behoort tot het Natura 2000-landschap ‘Noordzee, Waddenzee en Delta’.

3.2 Algemene instandhoudingsdoelen

Voor Natura 2000-gebieden zijn een aantal algemene instandhoudingsdoelen geformuleerd:

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitattypen en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

3.3 Specifieke instandhoudingsdoelen

Voor alle Natura 2000-gebieden in Nederland zijn naast de algemene instandhoudingsdoelstellingen tevens specifieke instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Het gaat hierbij om gerichte doelstellingen voor habitattypen of soorten van de Habitatrictlijn en/of soorten van de Vogelrichtlijn waarvoor het gebied van bijzondere waarde is. Om de instandhouding van deze natuurwaarden te kunnen waarborgen, dient voor alle Natura 2000-gebieden een beheerplan te worden opgesteld. Hierin worden onder andere de instandhoudingsdoelen verder op gebiedsniveau uitgewerkt, worden effecten van bestaand gebruik in beeld gebracht en wordt een toetsingskader geboden voor ruimtelijke ontwikkelingen. Voor veel Natura 2000-gebieden zijn de beheerplannen in de maak.

In navolgend schema's is een overzicht gegeven van de instandhoudingsdoelstellingen die specifiek gelden voor de genoemde Natura 2000-gebieden. Specifieke instandhoudingsdoelstellingen zijn soort- of habitatgebonden. Per soort en habitatype is een oordeel gegeven over de landelijke staat van instandhouding. Deze beoordeling is afkomstig uit de profielen/doelendocument. Tevens is het belang van het gebied en de daarbij behorende specifieke instandhoudingsdoelstellingen aangegeven. Op grond van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste verbeteropgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingsdoelen op gebiedsniveau. Zo is uiteindelijk per Natura 2000-gebied de instandhoudingsdoelstelling wat betreft de oppervlakte en kwaliteit van het gebied weergegeven. De gebiedsdoelen zijn geformuleerd in termen van behoud, verbetering van de kwaliteit en uitbreiding verspreiding.

3.3.1 Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen

In de onderstaande tabel is de doelstelling en staat van instandhouding van de aangewezen soorten voor het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen gegeven.

Tabel voor de aangewezen niet-broedvogelsoorten van het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen. In de eerste kolom zijn de aangewezen soorten weergegeven, in de kolommen daarna de landelijke staat van instandhouding, de doelstelling voor de omvang en de kwaliteit van het leefgebied en de eventuele kernopgave.

Niet-broedvogelsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Kern opgaven
A041 – Kolgans	gunstig	behoud	behoud	
A042 – Dwerggans	zeer ongunstig	behoud	behoud	
A045 – Brandgans	gunstig	behoud	behoud	
A050 – Smient	gunstig	behoud	behoud	4.07

4.07: Plas-dras situaties voor smienten (A050) en broedvogels zoals Kemphaan (A151), Porseleinhoen (A119) en Watersnip (A153) en Noordse woelmuis (*H1340).

3.3.2 Natura 2000-gebied Hollands Diep

In de onderstaande tabel zijn de doelstelling en staat van instandhouding van de soorten en habitattypen voor het Natura 2000-gebied Hollands Diep gegeven.

Tabel voor de aangewezen habitattypen, habitatsoorten, broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten van het Natura 2000-gebied Hollands Diep. In de eerste kolom zijn de aangewezen habitattypen, habitatsoorten en niet-broedvogelsoorten weergegeven, in de kolommen daarna de landelijke staat van instandhouding, de doelstelling voor de oppervlakte en doelstelling kwaliteit (van het leefgebied) en de eventuele kernopgave.

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Kern opgaven
H6430B – Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	matig gunstig	behoud	behoud	3.05, W
H91E0A – *Vochtige alluviale bossen (zachthoutoobossen)	matig gunstig	behoud	behoud	3.05, W
H91E0B – *Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	zeer ongunstig	uitbreiding	uitbreiding	
Habitatsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Kern opgaven
H1095 – Zeeprík (complementair)	matig gunstig	behoud	behoud	3.01, W
H1095 – Zeeprík	matig gunstig	behoud	behoud	3.01, W
H1099 – Rivierprík	matig gunstig	behoud	behoud	3.01, W
H1099 – Rivierprík (complementair)	matig gunstig	behoud	behoud	3.01, W
H1102 – Elft	zeer ongunstig	behoud	behoud	3.01, W
H1102 – Elft (complementair)	zeer ongunstig	behoud	behoud	3.01, W

--Vervolg tabel Hollands Diep --

H1103 – Fint	zeer ongunstig	behoud	behoud	3.05, W
H1103 – Fint (complementair)	zeer ongunstig	behoud	behoud	3.05, W
H1106 – Zalm	zeer ongunstig	behoud	behoud	3.01, W
H1106 – Zalm (complementair)	zeer ongunstig	behoud	behoud	3.01, W
H1340 – *Noordse woelmuis	zeer ongunstig	uitbreiding	uitbreiding	3.05, W
Niet-broedvogelsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Kern opgaven
A034 – Lepelaar	gunstig	behoud	behoud	
A041 – Kolgans	gunstig	behoud	behoud	
A043 – Grauwe gans	gunstig	behoud	behoud	
A045 – Brandgans	gunstig	behoud	behoud	
A050 – Smient	gunstig	behoud	behoud	
A051 – Kraakeend	gunstig	behoud	behoud	
A053 – Wilde eend	gunstig	behoud	behoud	
A061 – Kuifeend	matig gunstig	behoud	behoud	3.03, W

3.01: Geen barrières in de trekroute Zalm (H1106), Zeeprík (H1095), Rivierprík (H1099) en Elft (H1102). **3.03:** Foerageergebied en uitwijkmogelijkheid bij vorst voor soorten als Kuifeend (A061). **3.05:** Kwaliteitsverbetering zoetwatergetijdengebied t.b.v. vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen) (*H91E0_A), ruigten en zomen (harig wilgenroosje) (H6430_B), slikkige rivieroever (H3270), Fint (H1103) (inclusief paaiplaats), Noordse woelmuis (*H1340), Tonghaarmuts (H1387) en Bever (H1337). **W:** Wateropgave.

3.3.3 Natura 2000-gebied Oude Maas

In de onderstaande tabel is de doelstelling en staat van instandhouding van de aangewezen habitattypen en habitatsoorten voor het Natura 2000-gebied Oude Maas gegeven.

Tabel voor de aangewezen habitattypen en habitatsoorten van het Natura 2000-gebied Oude Maas. In de eerste kolom zijn de aangewezen typen en soorten weergegeven, in de kolommen daarna de landelijke staat van instandhouding, de doelstelling voor de oppervlakte en de kwaliteit (van het leefgebied en de eventuele kernopgave).

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Kern opgaven
H3270 – Slikkige rivieroever	matig gunstig	behoud	behoud	3.05, W
H6430B – Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	matig gunstig	uitbreiding	behoud	3.05, W
H91E0A – *Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen)	matig gunstig	behoud	behoud	3.05, W

--Vervolg tabel Oude Maas --

Habitatsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Kern opgaven
H1337 – Bever	matig gunstig	behoud	behoud	
H1340 – *Noordse woelmuis	zeer ongunstig	uitbreiding	uitbreiding	3.05, W

3.05: Kwaliteitsverbetering zoetwatergetijdengebied t.b.v. vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen) (*H91E0_A), ruigten en zomen (harig wilgenroosje) (H6430_B), slikkige rivieroever (H3270), Fint (H1103) (inclusief paaiplaats), Noordse woelmuis (*H1340), Tonghaarmuts (H1387) en Bever (H1337). **W:** wateropgave.

3.3.4 Natura 2000-gebied Biesbosch

In de onderstaande tabel is de doelstelling en staat van instandhouding van de aangewezen soorten en habitattypen voor het Natura 2000-gebied Biesbosch gegeven.

Tabel voor de aangewezen habitattypen, habitatsoorten, broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten van het Natura 2000-gebied Biesbosch. In de eerste kolom zijn de aangewezen habitattypen en soorten weergegeven, in de kolommen daarna de landelijke staat van instandhouding, de doelstelling voor de oppervlakte en de kwaliteit (van het leefgebied) en de eventuele kernopgave.

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Kern opgaven
H3260B – Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	matig gunstig	behoud	behoud	
H3270 – Slikkige rivieroever	matig gunstig	uitbreiding	uitbreiding	3.05, W
H6120 – *Stroomdalgraslanden	zeer ongunstig	uitbreiding	behoud	3.13, SB
H6430A – Ruigten en zomen (moeras-spirea)	gunstig	behoud	behoud	
H6430B – Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	matig gunstig	uitbreiding	behoud	3.05, W
H6510A – Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	matig gunstig	behoud	uitbreiding	3.13, SB
H6510B – Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	zeer ongunstig	uitbreiding	behoud	3.09, W
H91E0A – *Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen)	matig gunstig	behoud ¹	uitbreiding	3.05, W
H91E0B – *Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	zeer ongunstig	uitbreiding	uitbreiding	

¹ achteruitgang ten gunste van ander habitatype of soort toegestaan.

--Vervolg tabel Biesbosch --

Habitatsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Kern opgaven
H1095 – Zeeprik	matig gunstig	behoud	behoud	
H1099 – Rivierprik	matig gunstig	behoud	behoud	
H1102 – Elft	zeer ongunstig	behoud	behoud	
H1103 – Fint	zeer ongunstig	behoud	behoud	3.05, W
H1106 – Zalm	zeer ongunstig	behoud	behoud	
H1134 – Bittervoorn	matig gunstig	behoud	behoud	
H1145 – Grote modderkruiper	matig gunstig	behoud	behoud	
H1149 – Kleine modderkruiper	gunstig	behoud	behoud	
H1163 – Rivierdonderpad	matig gunstig	behoud	behoud	
H1318 – Meervleermuis	matig gunstig	behoud	behoud	
H1337 – Bever	matig gunstig	behoud	behoud	3.05, W
H1340 – *Noordse woelmuis	zeer ongunstig	behoud	behoud	3.05, 3.08, W
H1387 - Tonghaarmuts	matig gunstig	uitbreiding	uitbreiding	3.05, W
Broedvogelsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Kern opgaven
A017 – Aalscholver	gunstig	behoud	behoud	
A021 – Roerdomp	zeer ongunstig	uitbreiding	uitbreiding	3.08, W
A081 – Bruine kiekendief	gunstig	behoud	behoud	
A119 – Porseleinhoen	zeer ongunstig	behoud	behoud	
A229 – IJsvogel	gunstig	behoud	behoud	
A272 – Blauwborst	gunstig	behoud	behoud	
A292 – Snor	zeer ongunstig	behoud	behoud	
A295 – Rietzanger	matig gunstig	behoud	behoud	
Niet-broedvogelsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Kern opgaven
A005 – Fuut	matig gunstig	behoud	behoud	
A017 – Aalscholver	gunstig	behoud	behoud	
A027 – Grote Zilverreiger	gunstig	behoud	behoud	
A034 – Lepelaar	gunstig	behoud	behoud	
A037 – Kleine Zwaan	matig gunstig	behoud	behoud	
A041 – Kolgans	gunstig	behoud	behoud	
A043 – Grauwe Gans	gunstig	behoud	behoud	
A045 – Brandgans	gunstig	behoud	behoud	
A050 – Smient	gunstig	behoud	behoud	
A051 – Krakeend	gunstig	behoud	behoud	
A052 – Wintertaling	matig gunstig	behoud	behoud	
A053 – Wilde eend	gunstig	behoud	behoud	
A054 – Pijlstaart	matig gunstig	behoud	behoud	

--Vervolg tabel Biesbosch --

A056 – Slobeend	gunstig	behoud	behoud
A059 – Tafeleend	zeer ongunstig	behoud	behoud
A061 – Kuifeend	matig gunstig	behoud	behoud
A068 – Nonnetje	matig gunstig	behoud	behoud
A070 – Grote Zaagbek	zeer ongunstig	behoud	behoud
A075 – Zeearend	gunstig	behoud	behoud
A094 – Visarend	gunstig	behoud	behoud
A125 – Meerkoot	matig gunstig	behoud	behoud
A156 – Grutto	zeer ongunstig	behoud	behoud

3.05: Kwaliteitsverbetering zoetwatergetijdengebied t.b.v. vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen) (*H91E0_A), ruigten en zomen (harig wilgenroosje) (H6430_B), slikkige rivieroever (H3270), Fint (H1103) (inclusief paaiplaats), Noordse woelmuis (*H1340), Tonghaarmuts (H1387) en Bever (H1337). **3.08:** Kwaliteitsverbetering en uitbreiding rietmoeras met de daarbij behorende broedvogels (Roerdomp (A021), Grote karekiet (A298)), aangevuld met Noordse woelmuis (*H1340). **3.09:** Herstel glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) (H6510_B) en blauwgraslanden (H6410). **3.13:** Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van stroomdalgraslanden (*H6120), glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) (H6510_A). **W:** Wateropgave, **SB:** sence of urgency – beheeropgave.

3.3.5 Natura 2000-gebied Haringvliet

In de onderstaande tabel is de doelstelling en staat van instandhouding van de aangewezen soorten en habitattypen voor het Natura 2000-gebied Haringvliet gegeven.

Tabel voor de aangewezen habitattypen, habitatsoorten, broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten van het Natura 2000-gebied Haringvliet. In de eerste kolom zijn de aangewezen habitattypen en soorten weergegeven, in de kolommen daarna de landelijke staat van instandhouding, de doelstelling voor de oppervlakte en de kwaliteit (van het leefgebied) en de eventuele kernopgave.

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Kern opgaven
H1330A – Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	matig gunstig	behoud	behoud	1.06, W
H3270 – Slikkige rivieroever	matig gunstig	uitbreiding	behoud	
H6430B – Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	matig gunstig	uitbreiding	uitbreiding	1.06, W
Habitatsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Kern opgaven
H1095 – Zeeprik	matig gunstig	behoud	uitbreiding	1.06, W
H1099 – Rivierprik	matig gunstig	behoud	uitbreiding	
H1102 – Elft	zeer ongunstig	behoud	uitbreiding	1.06, W
H1103 – Fint	zeer ongunstig	behoud	uitbreiding	1.06, W

--Vervolg tabel Haringvliet --

H1106 – Zalm	zeer ongunstig	behoud	uitbreiding	1.06, W
H1134 – Bittervoorn	matig gunstig	behoud	behoud	
H1163 – Rivierdonderpad	matig gunstig	behoud	behoud	
H1340 – *Noordse woelmuis	zeer ongunstig	behoud	behoud	1.14
Broedvogelsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Kern opgaven
A081 – Bruine kiekendief	gunstig	behoud	behoud	
A132 – Kluut	matig gunstig	behoud	behoud	1.13
A137 – Bontbekplevier	matig gunstig	behoud	behoud	1.13
A138 – Strandplevier	zeer ongunstig	behoud	behoud	1.13
A176 – Zwartkopmeeuw	gunstig	behoud	behoud	
A191 – Grote stern	zeer ongunstig	behoud	behoud	1.13, 1.17
A193 – Visdief	matig gunstig	behoud	behoud	1.13, 1.17
A195 – Dwergstern	zeer ongunstig	behoud	behoud	1.13, 1.17
A272 – Blauwborst	gunstig	behoud	behoud	
A295 – Rietzanger	matig gunstig	behoud	behoud	
Niet-broedvogelsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Kern opgaven
A005 – Fuut	matig gunstig	behoud	behoud	
A017 – Aalscholver	gunstig	behoud	behoud	
A034 – Lepelaar	gunstig	behoud	behoud	
A037 – Kleine Zwaan	matig gunstig	behoud	behoud	
A041 – Kogans	gunstig	behoud	behoud	1.17
A042 – Dwerggans	zeer ongunstig	behoud	behoud	1.17
A043 – Grauwe Gans	gunstig	behoud	behoud	1.17
A045 – Brandgans	gunstig	behoud	behoud	1.17
A048 – Bergeend	gunstig	behoud	behoud	
A050 – Smient	gunstig	behoud	behoud	
A051 – Krakeend	gunstig	behoud	behoud	
A052 – Wintertaling	matig gunstig	behoud	behoud	
A053 – Wilde eend	gunstig	behoud	behoud	
A054 – Pijlstaart	matig gunstig	behoud	behoud	
A056 – Slobeend	behoud	behoud	behoud	
A061 – Kuifeend	matig gunstig	behoud	behoud	
A062 – Toppereend	zeer ongunstig	behoud	behoud	
A074 – Visarend	behoud	behoud	behoud	
A103 – Slechtvalk	behoud	behoud	behoud	
A125 – Meerkooet	matig gunstig	behoud	behoud	
A132 – Kluut	matig gunstig	behoud	behoud	1.13
A140 – Goudplevier	zeer ongunstig	behoud	behoud	

--Vervolg tabel Haringvliet --

A142 – Kievit	matig gunstig	behoud	behoud
A156 – Grutto	zeer ongunstig	behoud	behoud
A160 – Wulp	behoud	behoud	behoud

1.06: Herstel zout invloed in Haringvliet, vooral voor trekvisen, zoals Zeeprik (H1095), Elft (H1102) en Zalm (H1106), en mede voor brakke variant van ruigten en zomen (harig wilgenroosje) (H6430_B) en schorren en zilte graslanden (buitendijks) (H1330_A). **1.13:** Behoud ongestoorde rustplaatsen en optimaal voortplantingshabitat (waaronder embryonale duinen (H2110)) voor Bontbekplevier (A137), Strandplevier (A138), Kluut (A132), Grote stern (A191) en Dwergstern (A195), Visdief (A193) en Grijs zeehond (H1364). **1.14:** Behoud van geïsoleerde eilanden als leefgebied voor Noordse woelmuis (*H1340) (onbereikbaar voor concurrenten). **1.17:** Behoud habitat broedvogels als Grote stern (A191) en Dwergstern (A195), Visdief (A193), Lepelaar (A034), foerageergebied voor ganzen. **W:** wateropgave.

3.4 Effectenindicator

Het Ministerie van LNV heeft een effectenindicator opgesteld als hulpmiddel om te bepalen of ontwikkelingen schadelijke effecten kunnen hebben op beschermde soorten en habitattypen. De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van alle kwalificerende soorten en habitattypen voor versturende factoren. In bijgevoegde tabel is aangegeven hoe gevoelig de voor de Natura 2000-gebieden aangezeen soorten zijn voor de diverse versturende factoren.

De verklaring van de nummering in de tabellen van de Effectenindicatoren per gebied zijn als volgt, namelijk: 1) Oppervlakteverlies, 2) Versnippering, 3) Verzuring, 4) Vermesting, 5) Verzoeting, 6) Verzilting, 7) Verontreiniging, 8) Verdroging, 9) Vernatting, 10) Verandering stroomsnelheid, 11) Verandering overstromingsfrequentie, 12) Verandering dynamiek substraat, 13) Verstoring door geluid, 14) Verstoring door licht, 15) Verstoring door trilling, 16) Optische verstoring, 17) Verstoring door mechanische effecten, 18) Verandering in populatiedynamiek en 19) Bewuste veranderingen soortensamenstelling. Rood indiceert zeer gevoelig, oranje gevoelig en groen niet gevoelig. Waar een 'x' staat is er geen invloed van de factor op het betreffende habitatype of habitatsoort.

3.4.1 Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen

Overzicht van gevoeligheid voor verstorende factoren van de aangewezen soorten van het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen volgens de Effectenindicator.

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Brandgans (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Dwerggans (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	...	■	■
Kolgans (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	...	■	■
Smient (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	■	■	■

3.4.2 Natura 2000-gebied Hollands Diep

Overzicht van gevoeligheid voor verstorende factoren van de aangewezen soorten van het Natura 2000-gebied Hollands Diep volgens de Effectenindicator.

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
*Vochtige alluviale bossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	⊗	■	...	...	...	...	...	■	...	■
Elft	■	■	■	■	...	■	■	■	■	⊗	■	■	■	...	■	...	■	■	■
Elft	■	■	■	■	...	■	■	■	■	⊗	■	■	■	...	■	...	■	■	■
Fint	■	■	■	■	...	■	■	■	■	⊗	■	■	■	...	■	...	■	■	■
Fint	■	■	■	■	...	■	■	■	■	⊗	■	■	■	...	■	...	■	■	■
Rivierprik	■	■	■	■	...	■	■	■	■	⊗	■	■	■	...	■	...	■	■	■
Rivierprik	■	■	■	■	...	■	■	■	■	⊗	■	■	■	...	■	...	■	■	■
Zalm	■	■	■	■	...	■	■	■	■	⊗	■	...	■	...	■	...	■	■	■
Zalm	■	■	■	■	...	■	■	■	■	⊗	■	...	■	...	■	...	■	■	■
Zeeprik	■	■	■	■	...	■	■	■	■	⊗	■	...	■	...	■	...	■	■	■
Zeeprik	■	■	■	■	...	■	■	■	■	⊗	■	...	■	...	■	...	■	■	■
Brandgans (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	...	■	■
Kolgans (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	...	■	■
Krakeend (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	...	■	■
Kuifeend (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	...	■	■
Lepelaar (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	...	■	■
Smient (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	■	■	■
Wilde eend (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	■	■	...	■	■

3.4.3 Natura 2000-gebied Oude Maas

Overzicht van gevoeligheid voor verstorende factoren van de aangewezen soorten van het Natura 2000-gebied Oude Maas volgens de Effectenindicator.

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Slikkige rivieroever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■	■
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■	■
*Vochtige alluviale bossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	⊗	■	...	■	■	⊗	■	...	...	...	...	...	■	...	■
Bever	■	■	■	■	⊗	■	■	■	■	■	■	...	■	■	■	■	■	■	■

Overzicht van gevoeligheid voor verstorende factoren van de aangewezen soorten van het Natura 2000-gebied Biesbosch volgens de Effectenindicator.

[illegible]

Overzicht van gevoeligheid voor verstorende factoren van de aangewezen soorten van het Natura 2000-gebied Haringvliet volgens de Effectenindicator.

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Schorren en zilte graslanden	✓	✓	✗	✓	✗	✗	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓
Slikkige rivieroever	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓
Ruigten en zomen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓
*Vochtige alluviale bossen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓
*Noordse woelmuis	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✗	✓	...	...	...	...	...	✓	...	✓
Bittervoorn	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Elft	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	...	...	✓	✓	✓	✓
Fint	✓	✓	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	...	...	✓	✓	✓	✓
Rivierdonderpad	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	...	...	✓	✓	✓	✓
Rivierprik	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	...	...	✓	✓	✓	✓
Zalm	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✗	...	✓	...	...	✓	✓	✓	✓
Zeeprik	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✗	...	✓	...	...	✓	✓	✓	✓
Aalscholver (niet-broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	...
Bergeend (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	...
Blauwborst (broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Bontbekplevier (broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Brandgans (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Bruine Kiekendief (broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Dwerggans (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Dwergstern (broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Fuut (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Goudplevier (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Grote stern (broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Grutto (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Kievit (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kluut (niet-broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kluut (broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kolgans (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Krakeend (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Kuifeend (niet-broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Lepelaar (niet-broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	...	✓	✓	✓	✓
Meerkoet (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Pijlstaart (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Rietzanger (broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Slechtvalk (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Slobeend (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Smient (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Strandplevier (broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Strandplevier (niet-broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Toppereend (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Visarend (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Visdief (broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Wilde eend (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Wintertaling (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Wulp (niet-broedvogel)	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	...	✓	✓
Zwartkopmeeuw (broedvogel)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	...	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

